

FAMILIA

FÓIA ENCICLOPEDICA SI BELETRISTICA

CU ILUSTRATIUNI.

Totu-odata organulu publicatiuniloru „Societății pentru fondu de teatru natiunalu.“

434

PROPRIETARIU, REDACTORU SI EDITORU :

IOSIFU VULCANU,

ANULU XII — 1876.

BUDA-PESTA, 1876.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Budapesta, 1876. Calea tierei nr. 39.

C U P R I N S U L U.

I.

Portrete si ilustratiuni.

	Pagin'a.
1. Muntenegrini	5
2. Donizetti	29
3. Franciscu Deák	53
4. Principele Milan	89
5. Buffet	113
6. Audiffret Pasquier	113
7. Romani de la Bistritia in Transilvania	137
8. Ionu Brateanu	161
9. Contele Arnim	185
10. Edgar Quinet	209
11. Iuliu Michelet	256
12. George Sand	281
13. Sultanulu Murad V.	305
14. Generalulu Zach	329
15. Generalulu Cernajeff	329
16. Carolu I	365
17. A. Treb. Laurianu	401
18. Victoru Hugo	449
19. Gimnasiulu romanu din Beiusiu	509
20. Dora d'Istria	542
21. Milena, soci'a principelui de Muntenegru	569
22. Dr. Ioanu Vancea	593
23. Ioanu Risticu	605

II.

Literatura si arte.

• <i>Silviu Cato</i> : Umorulu literaru	469
• <i>Marcu Emilianu</i> : Donizetti si music'a noastră nationala	28
• <i>Spinu Ghimpescu</i> : Recensinne a supra opului : „Demetriu Bolintinianu“ de G. Popescu	16
„ Recensiunea calindareloru aparute pentru 1876	64
„ George Sand	286
• <i>Dr. Gr. Silasi</i> : Romanulu in poesii'a sa poporala	409
• <i>G. Sionu</i> : „Horatiu“ de Corneille romanesce	37
• <i>Elia Traila</i> : Recensiune a supra novelleloru cari au concursu pentru premiulu femeiloru romane	589
• <i>Iosifu Vulcanu</i> : Primele diuarie romanesci in Transilvania	61
„ Pregatiri la infintiarea unui teatru nationalu	493
„ Productele literaturii romane in 1876	613
• <i>I. C. Zenobianu</i> : Recensiunea piesei „Tiér'a si Mihnea voda“	142

III.

I n s t r u c t i u n e.

	Pagin'a.
<i>Almadina</i> : Respunsulu copilei frumoase	397
<i>Belladona</i> : Dam'a frumoasa raspunde	337
<i>I. V. Barcianu</i> : Epistolele unei mame	517
<i>Maria Cassabianu</i> : Natur'a si educatiunea feteloru, (dupa Jean Paul)	277
„ De ce nu prospera la noi educatiunea nationala?	530
<i>Maria Nicolescu</i> : Consecintiele resbelului	445
<i>I. G. Paunescu</i> : Unei copile frumoase	289
<i>Lazaru P. Petrinu</i> : Barbatulu si femeia	173
<i>Georgiu Vuia</i> : Tiranii din amoru	217
<i>Pavelu Vostinaru</i> : Educatiunea familiara	553
<i>Fara nume</i> : Principele domnitoru Carolu si cultur'a nationala	349

IV.

P o e s i i.

<i>E. d'Albon</i> : Mormentulu copilei	49
„ Visulu	100
„ Poesii	278
„ In munti	399
„ Sufletulu maicei	520
<i>Z. Antinescu</i> La E	542
<i>Chisitia Asanescu</i> : Cá barc'a	291
„ Stantia	438
<i>M. Berend</i> : Acorduri selbatice, trad. de E. Traila	26. 135. 361. 449. 555
<i>Ionu Bumbacu</i> : Deminétia'anului 1640	508
<i>V. R. Buticescu</i> : Imperatulu paseriloru	241
<i>Catinca</i> : Oh! lasa-me	113
<i>Maria Ciadari</i> : Intrebarea	195
<i>Matilda Cugler</i> : Poesii	351
<i>Petru Dulfu</i> : Durerea mea	125
„ Mangaierea	268
„ Laculu dineloru	495
<i>Ciru Economu</i> : Domn'a Joitia	577
<i>Fabiu</i> : Stelele perdute	616
<i>Gr. H. Grandea</i> : Adio!	339
<i>I. Al. Lapedatu</i> : La Andreiu Muresianu	13
„ Pe ganduri	77
„ Natiunea catra fiii sei	172
„ Despartirea de rondunica	386
<i>At. M. Marienescu</i> : Tu ai disu	106
„ Norbanu si Getisa	184
„ Fulgerulu lui Joe	413
<i>Constantinu Morariu</i> : Doi ochi	220
„ Doine de amoru	592
<i>Maria Nicolescu</i> : Desgustulu	160
„ Maritagiulu	430
<i>D. Petrino</i> : La mormentulu fratiloru Hurmuzachi	87

	Pagin'a.
<i>D. Petrino</i> : Lumea inchipuirii	229
„ La gur'a Sobei, poemu in 3 canturi	301
„ Femei'a	373
„ Te iubescu	471
<i>A. Pituceanu</i> : Clip'a dioriloru	14
<i>Fr. Schiller</i> : Anelulu lui Policrate, trad. de D. Onciu	62
<i>Dcm. G. Selceleanu</i> : Din departare	208
<i>Iosifu Vulcanu</i> : Numai tu sè me iubesci	253
„ N'am amblatu eu la biserici	459
„ In a mele suferintie	530
„ Nu e nime	530

V.

Novele, romanuri, piese teatrale, caletorii si istoriore.

<i>E. d'Albon</i> : Paturnichiu Prepelitia, novela,	151
<i>I. V. Barcianu</i> : Imperatès'a Irina, fragmente istorice	556
<i>Ionu Berariu</i> : Dochia, traditiune	459
<i>Corneille</i> : „Horatiu“ tragedia in 5 acte; scen'a I din actulu II, tradusu de G. Sion	38
<i>Mihaiu Cirlea</i> : Renegatul, novela	169
<i>Emilia Lungu</i> : Friderica Brion, episodul din viet'i'a lui Goethe (trad.)	377
<i>Raoul Navery</i> : Vulturii Bosforului, romanu, trad. de G. Trifu	351
<i>D. Ol.</i> : Beizadea Tudurelu din Moldova, traditiune	520
<i>Lazaru P. Petrino</i> : Umbrele Arboresiloru, schiata dramaticea	593
<i>Racine</i> : Athalia, tragedia in 5 acte, scenele V—VIII din actulu V, trad. de G. Sion	565
<i>Jules Verne</i> : Caletoria de pe pamentu in luna, romanu, trad. de Iosifu Holodanu	41
„ In giurulu lunei, romanu, trad. de Iosifu Holodanu	571
<i>Iosifu Vulcanu</i> : Ranele Natiunii, romanu in 3 tomuri	7

VI.

Vietia sociala.

<i>E. d'Albon</i> : Epistola din Bucovina	262
<i>Arcadiu</i> : Teatru romanescu in Lugosiu	562
<i>Ionu Becinègu</i> : Pregatiri pentru adunarea din Lugosiu	454
<i>Codreanu</i> : Miscaminte sociale romane in Oradea-mare	22
„ Echo din Satumare	609
<i>Colniceanulu</i> : O serata musicala rom. in Lugosiu	106
<i>Figaro</i> : Calico-balul	70
„ Artea de a conversa	190
„ Victim'a unei sarutari	418
„ Optu-spre-diece birje	478
„ „Kränzchen“ in Lugosiu	490
<i>A. Julianu</i> : Conversare cu cetitòrele	130
<i>Lazarescu</i> : Siedint'a publica a Societati „Petru Maioru“	226
<i>Mascarilu</i> : A deverulu sub masca	70
<i>D. Ol.</i> : O serbare romanescã in Bucovina	83

	Pagin'a.
<i>D. Ol.</i> : A dou'a siedintia a Societati „Arborosa“	214
„ Societatea „Arborosa“	370
„ Din Bucovina	442
„ Din Bucovina	550
<i>Lazaru P. Petrino</i> : Femeile de moda	250
<i>Ioanu Romanu</i> : Reprezentatiune teatrala rom. in Fagarasiu	34
<i>T.</i> : Balulu romanescu din Viena	94
<i>I. T.</i> : Unu concertu si balu romanescu in Clusiu	118
<i>Virgiliu Tomiciu</i> : Adunarea din Lugosiu	454
<i>Iosifu Vulcanu</i> : La anulu nou	10
„ Adelina Patti in Budapesta	166
<i>Zorila</i> : Din Maramuresiu	538
<i>X.</i> : Roman'a-Juna	572
<i>Fara nume</i> : Balulu romanu din Aradu	95

VII.

Istoria, etnografia, mitologia.

<i>I. V. Barcianu</i> : Ardèlulu si monumentele sale istorice	63
„ Cetatea Devei	196
„ Cetatea Alba-Julia	399
<i>Ionu alu lui Ionu de la Buceciu</i> : Popòrele Daciei inainte de colonizarea romana	73
<i>Marcu Emilianu</i> : Muntenegru si locuitorii sei	4
„ Espositiunea universalã din Philadelphia	154
„ In valea Timocului	386
<i>At. M. Marienescu</i> : Getii si Samogetia	25
<i>Lazaru P. Petrino</i> : Respectarea secului femeiescu la Romani	584
<i>I. S. Selagianu</i> : Intemeiatorii Romaniei	27
<i>G. D. Teodorescu</i> : Anulu nou	1
<i>Gr. G. Tocilescu</i> : O relatiune contimpurana despre batal'a de la Goroslo	373
<i>Georgiu Traila</i> : Islamulu	542

VIII.

Istoria naturala, igiena.

<i>Dr. Brunetti</i> : Igien'a dintiloru	17
<i>G. Traila</i> : Emigrarea vegetalieloru (dupa dr. G. H.)	208
„ Lumin'a si caldur'a (dupa dr. Klein)	256
„ Inventiune noua	450
<i>Fara nume</i> : Recelile	365

IX.

Societati de cultura.

1. Societatea pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovina	202
2. Convocarea si program'a adunarii din Lugosiu a Societati pentru fondu de teatru romanu	385
3. Adunarea generala din Sibiu a Asociatiunii Transilvane	394
4. Adunarea generala din Lugosiu a Societati pentru fondu de teatru romanu	481
5. Processulu verbalu despre siedint'a a II a	

	<i>Pagin'a.</i>
adunării generale din Lugosiu a Societății pentru fondu de teatru romanu	513
6. Adausu la actele adunării din Lugosiu a Societății pentru fondu de teatru romanu	525
7. Societatea academica romana, (publicatiunea premiului Nasturelu)	549
9. Reuniunea femeiloru romane din Brasiovu	585

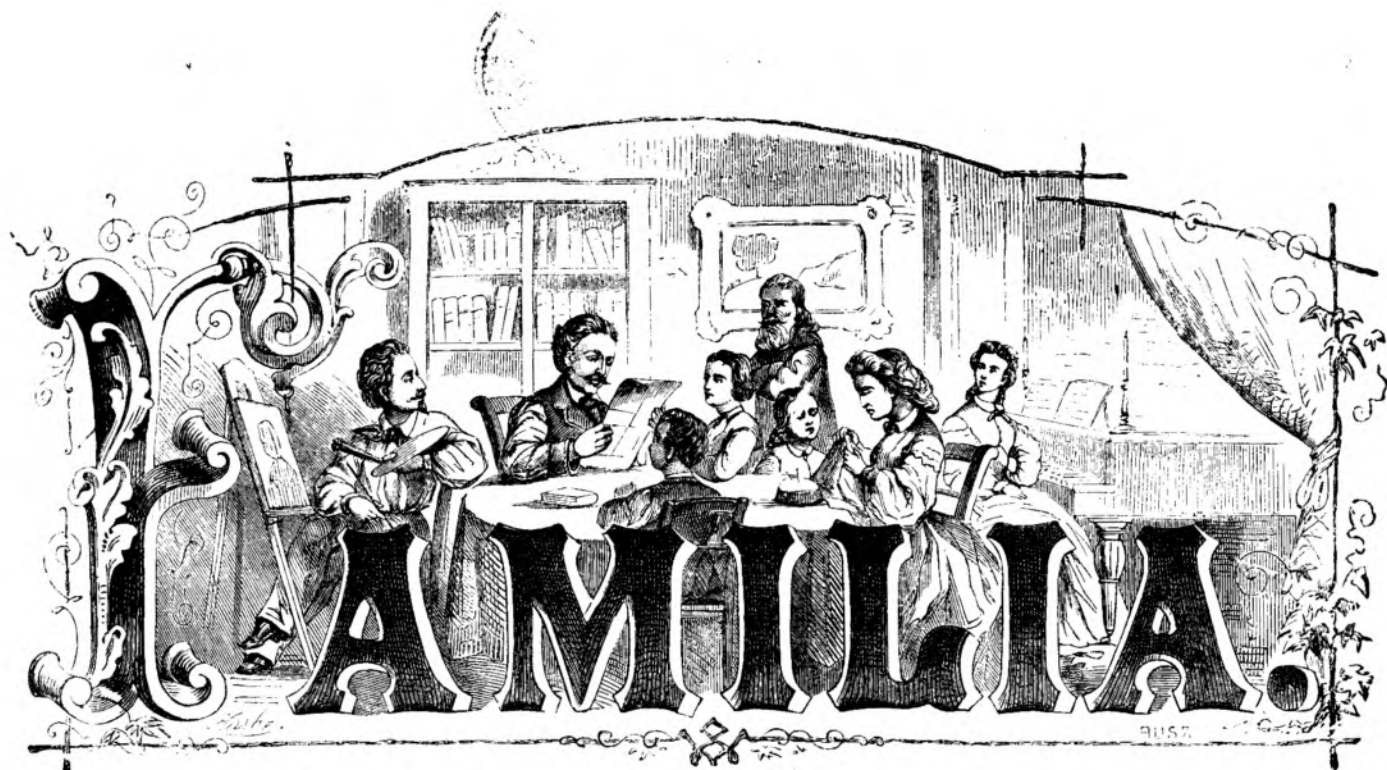
X.
F e l u r i t e.

	<i>Pagin'a.</i>
<i>Marcu Emilianu</i> : Cum a traitu Abdul Azis	274
„ Perulu falsu	406
<i>Hasdeu</i> : Alu doile remasiagu	82
<i>Iacobu Negruzzi</i> : Respunsu dlui B. P. Hasdeu	94
<i>Fara nume</i> : Inmormentarea lui Michelet	263

Afara de aceste, mai in toate numerele : istorioare scurte, aventuri petrecatoare, glume, bombone, impartesiri despre moda, si in ffa-care numeru : noutati din vietia sociala-artistica-literaria, din tierra si din strainetate, notitie de folosu, felurite menuntiusiuri, ghiciture de totu felulu.

/+

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BUDA-PESTA

4 Jan. st. v.
16 Jan. st. n.

Va esi duminec'a.

Redact.: strad'a Havas nr. 1.

Nr. 1

ANULU XII.

1876.

Pretiu lu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romani'a 2 galbeni

ANULU NOU.

La anulu
Si la multi ani!

Scurte consideratiuni a supra pastrării vechieloru obiceiuri. — Datinele de la 1 ianuarie.

Candu unu anu a trecut, unu anu nou vine sè-i iea locul, si tóta lumea lu-saluta cu veselia, cu sperantia 'n anima, cu surisulu pe buze.

In acésta ocasiune, se observa la poporulu romanu noui datine si noui moravuri, a caroru esistintia s'a pastratu cá prin farmecu in mijloculu atâtoru calamitâti, câte s'au napa-ditu asupra colonielloru romane de la Istru.

Cantemiru dice cu mandria, vorbindu despre vicisitudinile natiunii romane:

„Deci dar, nu putemu dice altu nimicu, fara numai cá din pré osebita si nemarginita provedintia a lui Dumnedieu, o imperatia asiá de mare si infricosiatá, a Otomaniloru, biruindu cu armele sale pe tóta puterea Románilor in Asi'a, si o bucata nu pré mica in Europa, si pe Unguri, Serbi, Bulgari si alte stapaniri nenumerate; aducêndu cu sil'a sub stapanirea sa si pe Greci, norodulu celu mai întieptu; éra pe unu norodu asiá prostu si fara de putere nu au fostu vrednica ca sè-lu silésca cu resboiu, cá sè-i se plece sub stapanire, si mai pe urma amblandu de atâte ori sè lepede jugulu celu primitu *de buna voia, totusi*

*au remasu neatinsu si nesmintitu. atâta la obiceiurile cele politicesci, catu si la oranduielile cele bisericesci.“*¹⁾

Noi vomu adauge, cá nu numai o putere ca a Turciloru, dar tôte numerosele invasiuni ale barbariloru, cari au trecut si inundatu Daci'a, n'au fostu in stare sè ne nimicésca originalitatea nationala. Moravurile, datinele, modulu de vietuire, credintiele, resturile de auguratu si aruspicatu, intr'unu cuventu tôte particularitâtile de care mentionâmu, vorbescu in celu mai elocinte moda despre elementulu latinu care constituie bas'a nationalitâti nóstre.

Facemu dar si adi ceea ce faceau strabunii nostrii acum multe secole, la anulu nou, ca 'n mai tôte dilele de peste anu.

Intre datinele si moravurile practicate in ajunulu dtlei de la 1 ianuarie si cu incepere de la dins'a, vomu semnalá cá mai principale pe cele urmatóre:

DARURILE DE ANULU NOU, PLUGUSIORULU SI COLINDELE, SALUTAREA ANULUI NOU, AMBLAREA CU SORCOVA.

Impartirea de daruri. — Sigilar'ele si originea lor. — Compitalele si colacii cu chipuri.

Impartirea de daruri la anulu nou — si mai alesu in ajunu, cum se face de ordinaru la

¹⁾ Cantemiru „Descrierea Moldovei“, cap. XVII, pag. 257.

noi în orasie — este una din cele mai vechi datine: este amintirea serbatorilor române, cunoscute sub numele de Sigilarie, serbatori în cari Romanii si-impărtiau imagine, simulacre ce reprezentau ómeni, si alte obiecte, precum anele, sigilie, petre sapate, etc. Feriele sigilarie veniau îndata dupa cele saturnale si durau sепte zile.²⁾ Numele li se deduce d'acolo, cã 'n acésta ocaziune si-tramiteau unii altora sigilie séu mici imagine ori alte daruri.³⁾

Ausoniu numesce acésta di *fiesta sigillarum*. Aceste daruri se chiamau *Sigillaria*, de unde si numirea de *Sigillarium* data locului unde se vindeau. Astfelu Turnebas⁴⁾, Ausoniu⁵⁾, Seneca⁶⁾, Suetoniu⁷⁾, Spartianu⁸⁾ si Aulu Geliu⁹⁾ întielegeau prin *sigillarium* si *sigilaria* o suburbie din Roma si diferitele locuri unde stationau aceia cari vindeau imagine, sigilie, iconitie, papuci, carti si alte felurite obiecte destinate a se da cá daruri.

Originea acestoru serbatori este repurtata la următoriele fapte:

Ercule, dupa ce ucise pe Gerione, ducându-si cá invingetoru prin Italia turmele de boi, cari i-se furasera, aruncã în Tibere, acolo unde erã *pons sublicius*,¹⁰⁾ unu numeru óre-care de simulcare séu de ómeni egalu cu acela alu socoloru pe cari i perduse în caletoria, pentru cá aceste figuri, duse pe mare de curintele favorabile alu apelor, sè fia manate pana la tiermurile parintesci ale repausatiloru, în locul corporiloru lor. D'ací remase usulu d'a se face simulacre, d'a se pune printre sacrificie si mai în urma d'a se împarti cá daruri.

Macrobiu inse, cá si Varron, e de parere cã originea acestei datine e cea care s'atribuie si *Saturnalatoru* si pe care o aretaramu mai susu.¹¹⁾

²⁾ Macrob. Saturnal. lib. I cap. 10.

³⁾ „Saturnalia uno tantum die; id est quator decimo Calendarum solita celebrari: sed post in triduum propagata sigillariorum adjecta celebritas in septem dies discursum publicum et laetitiam religionis extendit. Nomen ex eo Sigillaribus quod ultro citroque sigilla, sive imaginuculas et munuscula alia missitarent.“ — Eod. loc. cit. idem.

⁴⁾ Turnebi lib. XXIII si XXVIII.

⁵⁾ Ausonius ad Paulum Cit. not. 12 lib. II, cap. III Aul. Gel. edit. 1706 Ludg.

⁶⁾ Senec. Epist. XII.

⁷⁾ Sueton in Claudio cap. V.

⁸⁾ Spartianus in Caracala et Hadriano.

⁹⁾ Aul. Gel. Noctes atticac lib. II, cap. III et lib. V cap. IV.

¹⁰⁾ Macrobiu Saturnal. Cart. I, cap. XI.

¹¹⁾ A se vedé capitululu intitulatu „Craciunulu“ pag. 17.

Pelasgii, ascultandu oraclulu de la Dodona¹²⁾ mersera 'n Latiu, predara pe locuitorii Siciliei, atunci numita *Saturnia*. cuprinsera tié-r'a, consacra o parte din spolie lui Apoline, radicara temple lui Plutone (Dis), altare lui Saturnu, si sacra o serbatóre anualã, în care multu timpu aduceau cá victime capete de ómeni, dupa cuvintele oraclului.

Ercule, trecându prin Italia, i consilia sè lepede acestu modu crudu de sacrificare si sè înlocuiesca capetele de ómeni cu simulacre, cara sè represinte figuri si capete de ómeni, ér lui Saturnu sè-i ofere luminãri, cãci verb'a din oraclu, *φῶτα*, insémna si *lumina*, ér nu numai ómeni.

D'ací fu dedusu obiceiulu d'a se împarti luminãri, în timpul Saturnalatoru: luminãri de céra în onórea lui Saturnu.¹³⁾

În jocurile ce se dau la Compitale în suburbie Romei, în onórea Lariloru si mumeiloru Mania — de unde serbatorile *Manilie* — se sacrificau la inceputu victime unanc. Mai tardiu Iuniu Brutu, dupa alungarea regelui Tarciniu, care le stabilise, ordonã sè se ofere capete de *usturoiu* si de *maci*, spre a se satisface literalmente oraclulu lui Apoline. Jocurile luara numele de *Compitalia*, dupa locul unde se dau.

„Ludosque ipsos ex viis compitorum, in quibus agitabantur, Compitalia appellitaverunt.“¹⁴⁾

D'ací dar obiceiulu ce au tieranele nóstre d'a face *colaci*, pe care sunt desemnati ómeni, capete, diferite figuri, séu chiar ómeni de coca, pe care i cocu si i împartu de poména.

D'ací datin'a d'a se face ómeni de néua, candu „ometulu e mare“, — cum dice colindulu.

D'ací la noi în orasie obiceiulu d'a se dá diferite daruri, anele, lantiuri, obiecte etc., ér copiiloru d'a li se oferí papusi „simulacre de ómeni“ — d'ací, de la serbatóreca pagana si fórte antica a Sigilariloru.

D'ací în fine moravulu d'a se împarti luminãri, mai alesu la lasatulu de secu de postulu Pascelui.

¹²⁾ Macrobiu Saturnal. cart. I, capit. VII citatiunile dupa Diodor Sicilianulu. A se vedé pag. 17.

¹³⁾ Macrobiu Saturnaliorum cart. I, capit. VII si XI. „Inde mos per Saturnalia missitandis cereis caepit.“

¹⁴⁾ Macrobiu, ibidem. — Varron De lingua latina: „ideo ubi viae competunt, tum in competis sacrificatur.“ Cart. VI, § 25.

Opaliele. — Plugusiorulu. — Colindele. — Diana.

Plugusiorulu, o datina din cele mai frumóse si din cele mai antice, represinta pana in diu'a de adi serbatorile románe numite Opalii, care aveau loc dupa saturnale, fiindu cã Saturnu si soc'ã sa Ops erau considerati ca cei mai d'antãiu descoperitori ai graului si fructelor arboriloru. D'aceea, fiindu cã agricultorii si-au ispravitu culesulu diverselor produse de pe campu, pe care le-au si macinatu si potu fi mancate, celebrã cultulu acestoru divinitãti: ideia abundantie si a fertilitãtii. Prin Saturnu si Ops, mitologiã personificã ceriulu si pamentulu, cãci Saturnu si-a dedusu numele de la *satus*, semenatura, generatiune, creare, ceea ce vine de la ceru, si Ops insemnãza pamentulu din care esu, séu si munc'a prin care se producu alimentele nutritóre. ¹⁵⁾

Celebrarea Saturnaleloru se terminã prin Opalii, ér aceste prin Sigilarie. Dup'aceste notitie, s'aretãnu in ce consista Plugusiorulu.

In orasie baietii, ér la tiéra junii adolescenti, cei d'antãiu si-facu séu unu Buhaiu ori Tauru — constandu dintr'o putinica de alu carei fundu léga o córda si ale carei vibratiuni imita mugetulu bouiloru la aratu — séu unu plugu in miniatura, imitandu pe câtu se póte adeveratulu plugu: lu-ornéza cu chãrtii colorate si flori, i punu unu clopotielu séu dóue in córne, ér cei de la tiéra ieu chiar adeveratulu plugu, c'unu clopotu mai mare, lu-têrescu, si astu-felu mergu la fia-care casa de oréza urmãtoriã poesia:

Hai, hai
Plugusioru cu doi-spre-ce boi.
Hai, hai!
Plesniti mei!
Hai, hai!

Plecarãnu intr'o sfãnta Joi,
Cu plugulu cu doi-spre-ce boi:
Boii din nainte
Cu córnele de focu,
Boii de la rôte
Cu córnele belgiugate.¹⁶⁾
In frunte strainei,
In códe codalbiei...
Sè aiba (cutare) parte de ei!
Hai, hai!...
Trosniti mei!...

Deci, cu plugulu ferecatu,
Cu cateni de fieru legatu —
Cum este bunu de aratu —
Noi juni

Cu ei betrani
Esiramu in câmpulu mare,
Cam in resaritu de sóre
Si pamentulu mesurãramu,
Mesurãramu si-lu arãramu:
Jouile,
Vãiele;
Mercurile,
Gropile,
C'asiã n'erau locurile.

Dupa ce-lu arãramu,
Lu-grapãramu
Si grãu curatu semenãramu;
Grãu de véra
Far' secara,
Sè resara 'n prima-véra.
Hai, hai!
Trosniti, mei!

Sè ne vie cu isbãnda
Astu anu, cu mare dobãnda!
Piéra din noi viclesiugulu
Si sosésca-ne belsiugulu!
Plesniti mei
Hai, hai!..

Si apoi, mergendu la luna,
La luna, la septemãna,
Sè vedemu cum ne da mân'a,
Ne minurãramu
Si multu bucurãramu,
Cãndu lu-priviramu
Si-lu gasiramu
In paiu ca trestia,
In spicu ca vrabiã
Si'n bobu ca mazerea
Hai, hai!...
Plesniti mei!...

Meseramu la târgurile,
Cumperãramu fieru si-otiele
Si facurãramu secerale
Pentru nóue nepotiele¹⁷⁾
Unii lu-secerãu,
Altii snopi faceãu,
Din snopi claie minunata,
De multu norodu laudata.
Dupa ce lu-secerãramu,

¹⁷⁾ Admirabile remasitie si amintiri despre deprinderile agricole la Románi, de la cari ne-au remasu atâte lucruri. In adeveru, éta versurile lui Virgiliu din Georgice:

„Agricola incurvo terram dimovit aratro:
Hinc anni labor, hinc patriam parvosque nepotes
Sustinet, hinc armenta boum meritosque juvenos.“

Da, aci e munc'a anului, din ea sustine pe nepotiei: acésta e patria, din ea, prin ea, prin agricultura, amu remasu si suntemu ceea ce suntemu adi. Cine nu scie câtu iubesc Romanulu agricultoru tierin'a si vitele sale?...

¹⁵⁾ Quos etiam nonnullis coelum esse persuasum est; Saturnum qui a satu dictum, cujus causa de coelo est: et terram Opem, cujus ope humanae vitae alimenta quaeruntur, vel ab opere, per quod fructus frugesque nascuntur, etc. Macrobii Saturnaliorum Cart. I, capit. X.

¹⁶⁾ De ordinariu bouii, si mai alesu cei cu córne mari, au câte unu belciugu in cornu fia-care.

Lu-treieraramu
 Cu optu jugani juganiti,
 Totu suflandu de osteniti : ¹⁸⁾
 Pe unde calcau,
 Pietre sdrobiau,
 Ce cá diu'á luminau.
 Dupa ce lu-treieraramu,
 Lu-venturaramu
 Si'n saci lu-bagaramu :
 Sacii in caru amu urcatu,
 Cu toti la móra-amu plecatu.
 Trosniti mei,
 Hai, hai !

Hodoroncu . . . troncu . . .
 Ajunseramu la scocu.
 — „Frate¹⁹⁾ moraru,
 „Mei macinaru,
 „Amu venitu sè macinàmu,
 „Rót'a morii sè-ti spelàmu!“
 Èr elu, cam ne 'mbracatu,²⁰⁾
 Man'a sub móra-a bagatu
 Si tariti'a saraciei
 O dete 'n gur'a vijeliei,
 Si cu tariti'a uriciósa,
 Fugì si ièrn'a lenevósa²¹⁾
 Hai, hai . . .
 Trosniti mei ! . . .

Si macinaramu,
 Caru 'ncarcaramu,
 Si sosiramu la asta casa,
 Pe care belsiugulu n'o lasa ;
 Si sosiramu la asti ómeni bogati
 De daruri sfinte incarcati.
 Amu mai orá, amu mai orá,
 Dar nu-stemu de ici-colea,
 Ci suntemu de la munti,
 Unde suntu fratii multi,
 Unde paiulu de grâu e micu
 Si Românnulu e multu voinicu.
 Hai, hai !
 Trosniti mei !

Pamêntulu este cam uscatu,
 Fiérelle ni s'au mâncatu.
 Pemêntulu e cam glodorosu
 Si fiérelle ni s'au rosu,
 Si veseli acum asceptàmu
 Dreptu ostenéla ospetiu sè luàmú.²²⁾

¹⁸⁾ In unele versiuni, figuréza cai in locu de boui. Versurile aceste ne aducu a minte pe celu din Virgiliu : „Nosque ubi primus equis Oriens afflavit anhelis.“

¹⁹⁾ Romanii, din cele mai vechi timpuri, s'adresau unulu catra altulu cu „frate.“ Vedi Bul. Instr. pub. an. I. p. 620, „Fraternitatea si unirea“ de B. P. Hasdeu.

²⁰⁾ „Nudus ara, sere nudus.“ Virg. Georg. Cart I, v. 290.

²¹⁾ Ar dice cine-va, cá poesi'a poporului romanu e p'allocurea traductiunea celei latine. Ore acestu versu nu e „Hiems ignava colono“ alu lui Virgiliu ?

²²⁾ Aceste versuri ne amintescu pe cele din Virgiliu, Georgice, cartea I, v. 300.

Acestu colindu, pe care noi l'amu auditu din chiar gur'a colindatoriloru, are variate versiuni, càci chiar si obiceiurile diferu fórte in numeru si in modulu de procedere, in accesorie. „Celelalte obiceiuri atâta sunt deosebite, cá si aerulu in cele mai multe parti ale tierii“ dice Cantemiru.²³⁾

(Finea va urmá.)

G. D. Teodorescu.

Muntenegru si locuitorii sei.

(Vedi ilustratiunea de pe pagin'a 5.)

Cetitorii diuarieloru politice, mai alesu in timpulu din urma, au cetitu adese ori despre miculu Muntenegru, care — in legatura cu Hertiegovin'a — amenintia si acuma pacea Europei si mai alesu a Turciei, si de unde in flacare di sosescu sciri resboinice. Asiá dara va fi tocmai la timpulu seu sè ne ocupàmú câte-va mominte cu acésta tíera.

Mitelulu cuibu de stanca, retrasu si morosu, încátu chiar poporulu seu l'a numitu Muntenegru (Kara Dagh, Cerna Gora,) forméza unu punctu fórte interessantu in orientulu Europei.

Curiósa tierisióra este acestu Muntenegru ! Poporatiunea sa crede, ma a si doveditu de multe ori, cá este de totu independenta ; pe candu sultanulu turcescu ar voí cu totu pretiulu sè faca a crede, atátu ea, câtu si lumea, cá atêrna de la elu, cá locuitorii ei sunt sususii lui.

Aceste pareri opuse, si acele feliurite capacitãri pentru innaltiarea la triumfu a pareriloru, au produsu apoi in decursulu diecimiloru de ani, multe si nentrupte lupte, cari acoperira cu sange si flacare vãlle sterpe si délurile neamicabile ale Muntenegrului.

Intregulu Muntenegru consta din niste stanci neproductive, puthie si ingrozitorie. Ele sunt vrednice continuãri ale alpiloru carniani, cari in Dalmatia deja sunt cunoscuti sub numele de albi Dinarini. Nimicu nu este dara mai naturalu, decátu cá locuitorii, sei traiescu in sarac'ia cea mai mare ; si acésta saracia forméza radiemulu de capetenia alu libertãtii si neatêrnãrii lor. Fiindu cá muntenegrinii n'au multu de perdutu, se indestulescu cu putînu, si sunt neste omeni vênjosi si deprinsi cu lipse : sub atacurile turciloru ei potu sè tra-

„Frigoribus parto agricolae plerumque fruuntur Mutuaque inter se laeti convivia curant.“

²³⁾ Cantemir Dem., in „Descrierea Moldovei“ Cap. XVII. p. 259.

iésca luni întregi prin codri, cu atât mai vèrtosu, cà nu au a se teme nici de aceea, cà turcii li voru aprinde satele, de óra-ce in acele nu se afla nimica de ceva pretiu mai mare.

Incâtu privesce profesiunea lor, muntenegrinii se ocupa cu pastoritul. Averile lor cele mai scumpe sunt porcii, oile si caprele; au ei si vite cornute, inse in proportiune nu multe. Unde pamentulu e mai bunu, ei duc si economía. Dar ei mai alesu pentru aceea se plangu de tíer'a lor, cà natur'a n'a provediut'o

de de multu a crediutu, cà elu domnesce peste 100,000 de ómeni, între cari se afla 20,000 capabili de a purtá arma. Acuma cu positivitate putemu sè diemu, cà numerulu locuitoriloru din Muntenegru se urca la 150,000.

Locuitorii Muntenegrului apartinu rasei sudoslavice. Sudoslavii, de si sub felicurate numiri, toti vorbescu aceea-si limba, si a nume dialectulu sèrbescu; au toti aceea-si talia frumoása, nalta si vènjósa; datinele inca li sunt acele-si; pe scurtu — in vènele tuturor curge

Muntenegrini.

cu fosforu si salitru, càci fara de aceste nu se póte face pravu de pusca, — si-apoi ei simtiescu o mare predilectiune pentru pravulu de pusca. La ei nu aurulu, ci pravulu de pusca e „nervus rerum,” si déca unui cersitoru muntenegreanu i-amu daruitu niste bani sunatori, elu inca totu ni intinde pelerí'a zdrentiósá si ne róga cu tóta umilinti'a sè-i dàmu vr'o dóue umpleturi de pravu de pusca.

Numerulu locuitoriloru este altfelu insemnatu in fia-care statistica. Unu vladica mai

acel'a-si sange ferbinte sudo-slavicu, si pe toti i caracteriséza acel'a-si temperamentu sangviniu si naturelu resboinicu.

Slavii din Croati'a, Slavoni'a, Banatu asemenea se numera între acesti sudoslavi. Intre aceste soiuri specifice deosebirea e asiá de mica, încâtu aceea la o eseminare superficiala nici nu se póte observá.

Moravurile si datinile muntenegriniloru sunt mai in tóte privintiele identice cu ale sèrbiloru din Turci'a si Ungari'a, si celu ce le scie

aceste, cunósce în generalu si pe ale muntene-griniloru, cu acea deosebire, că acestia au unu spiritulu mai selbaticu.

Muntenegrinii sunt indresneti si resboinici. Ei pórta totu-de-una la sine armele loru, cá hyenele dintii, si totu insulu — chiar si plugariulu si pastoriulu, cersitoriulu si celu mai micu baiatielu, déca numai póte dá de vr'unu pistolu câtu de ruginitu — este inarmatu din crescetulu si pana 'n picióre.

Cá mai tóte popórele nomadice, resboinice si totu-odata sarace, asiá si muntenegrinii sunt fórte ospitali, si in onórea óspetiloru ei junghia cea mai buna capra a loru, pe care apoi o prepara tocmai asiá, cá si acei mancatori de carne de capra, pe cari betranulu Homer i-a cantatu.

Cu tóte aceste muntenegrinénulu i place tare sè jefuiesca si sè se certe. Resbunarea de sange la dinsi a prinsu radecini adanci, si vladicii din urma indesiertu s'au nisuitu a o stinge din anim'a poporulu loru.

De si saraci, de si in lupta continua cu nefertilitatea pamentulu loru, cu miserí'a, lips'a si afara de tóte aceste cu turcii, si astfelu spiritulu loru in generalu e inclinatulu spre tristétia, totusi ei posedu o bogata vèna poetica. Poesí'a si cantulu totu-de-una i invoiosieza. Ei canta tóte cu câte au de a face; dar sujetele de frunte a poesiei loru sunt scóse din luptele eroice cu turcii. Si déca eri vr'unu locuitoru din Muntenegru a sevêrsitu vr'o fapta eroica, déca s'a purtatu vitejesece in contra turciloru: astadi guzlarulu (cantaretiulu poporalu) canta prin versuri sonóre, din satu in satu, bravur'a nationala. Aceste cantece inse, ma inca si acele cari n'au unu sujetu tristu, forméza unu mijlocu între cantàrile din biserica si de la ingropatiune, si melodiile loru melancolice numai prin esclamatiunile resboinice intercalate devinu mai vialé.

Arangiamentulu caselorulu, séu mai bine alu colibelorulu loru e celu maisimplu ce se póte intipuí. Casele sunt asiá construite cá si colibele muntóse din Savoya si in vâile francese ale Elvetiei: paretii din niste bolovani duri de stanca, cu acoperisulu de paie, si in locu de feresti cu niste gauri spre a puté impuscá din ele. Deci nu trebue sè ne spariàmulu tare, déca cetimu in diuarie, cà turcii au devastatu vr'unu satu muntenegreanu, séu cà au prepaditu o vale intréga. Déca muntenegreanulu a apucatu la munte, déca si-a pututu maná turm'a acolo, si déca a ajunsu de si-a pututu ascunde soci'a si copíi in pesterile muntilorulu, avendu la sine pravu de pusca si niste bani de argintu

câstigati cu sudóre, — nu-i pasa multu ori ce voru face turcii in satulu lui.

Chiar si Cetinje, capital'a Muntenegrulu, consta numai din câte-va edificie. Punctulu de frunte alu orasiulu Cetinje este o manastire, pe care vladicii pentru aceea au ales'o de resiedintia, càci intr'ins'a se aflau in destula departare si siguritate — de turci, si astfelu nu se puteau teme de atacuri neasteptate.

Astfelu s'au facutu apoi in giurulu manastirii acele câte-va colibe si case, cari forméza capital'a Muntenegrulu.

Manastirea incungiurata de muri tari, fu intemeiata de „Ivo Negrulu“ la 1478. Ea se innaltia la piciórele unei stance innalte, in vârfulu careia stà unu turnu rotundu si tiutiuitu.

In biserica manastirii se pastréza móstele santulu vladica Petru I; ér in vishieria se mai afla capetin'a lui Mahmud, unu urmatoriu renegatu alu lui Ivo.

Palatululu principelulu e unu edificiu de pétra, cu unu etagiu, incungiuratu de unu muru innaltu.

Marcu Emilianu.

Frundie de inmortalé.

— De La Rochefoucauld. —

Schimbarea désa a tinerilorulu e eflussulu sangelui ferbinte; éra statornici'a betranilorulu urméza din datina.

Passiunile tineretiei sunt chiar asiá de stricacióse pentru buna-stare, cá si trëndavi'a betranilorulu.

Nebunii betrani sunt cu multu mai mari nebuni decâtu nebunii tineri.

Betranii aceia, cari odata au fostu frumosi si nu potulu uitá că nu mai sunt, usioru se potulu face de risu.

Omulu cu caracteru slabu nu póte sè fia nici odata sinceru.

Celu ce se ocupa totu cu lucruri meruntie, pentru lucruri mari arare ori are timpulu.

Luxulu de la ingropatiuni este inchinatu mai multu vanitáti celorulu víi, decâtu memoriei mortilorulu.

Adeverat'a elocintia consiste in a spune totu ce este necessariu, dar numai atát'a.

Omulu de omenia nici odata nu-i este rusine, déca altii critica faptele dinsulu.

Acel'a e barbatu in adeveru, care nici odata nu este pré simtitoriu.

Omulu face multe bune, cá nepedepsitu sè póta face si ceva reu.

RANELE NATIUNII.

— Romanu, de JOSIFU VULCANU. —

Tomulu I.

Alegerea de deputatu.

I.

Pregatirile de nunta.

Istori'a, care se va desfășura pe paginile următoare, e **forte simpla**. Nu are nici meritulu de a fi nouă. Din **contra** e **pre** vechia și cunoscută. Ea s'a întemplat, de multu, dar se repetesce și acuma adese-ori, în **felicitate** forme, dar cu acea deosebire durerōsa, că mai la **fia**-care repetitiune devine mai trista.

Povestindu-o, nu voi adage nimica de la mine. Voiu **remané** unu fidelu interprete alu autorului care a creat'o, alu sortii. Voiu descrie-o asiá, precum s'a întemplat.

Sum siguru, că **déca** veti ceti-o, veti dice, că acést'a s'a întemplat la dvōstre; pentru că istorii de aceste — de si nu in tōte detaiurile sale asemenea — s'au întemplat in multe locuri.

Cu adanca durere trebue sè constatãmu, că ele mai alesu in timpul din urma au devenitu niste întemplãri de tōte dilele la noi. Romanii **dinece** de Carpati!

Orasiulu, in care apucãmu firulu istorici nōstre, zace in partea resaritēna a Ungariei.

Nu-i voiu spune numele, pentru că astfelu asiú dá **prilegiu** la unele **superãri**, ceea ce nu este **voin-ti'a mea**.

Scopulu acestoru sîre nu este d'a spintecã ranele **vindecate**, nici a causã **tulburarea** consciintiei alinate — **celu putînu** in aparintia, s'eu a schimbã — ceea ce nu se mai pōte — **evenimentele** petrecute mai de multu.

Am ruptu o fōia din istori'a **negurōsa** a vietii nōstre nationale si sociale, spre a o arctã generatiunii noue, sè o **cetēsca**, sè o **studieze** si sè **profite** de inventiaturele ei.

Èta uniculu meu scopu!

Sè lasãmu dar **nenumitu** orasiulu unde incepemu istori'a nōstra! Ce e dreptu, s'a întemplat acolo, dar s'a mai repetitu si in alte locuri. Asiá dara numele orasiului nu ne **privesce**.

Numai atãt'a voiu spune, că in vremile **betrane** acelu orasiu a fostu mai totu romanescu; incetulu cu incetulu inse Romanii, cari — mai alesu **negutia-torii** — au avutu casele loru in locurile de frunte din piatia, si-au vendutu proprietãtile loru si s'au retrasu pe la sate.

Astfelu **fizionomi'a** orasiului s'a schimbatu de totu, si aceea a devenitu **jidano-ungurēsca**; ér Romanii, putini cãti au mai **remasu**, s'au acunsu si aceia priu suburbie, departe de piatia, unde numai **biserici'a** a **remasu** romanēsca. Dōra, că sè **gelēsca** **decadinti'a** **poporeniloru** sei.

Intre **putinii** Romani, cari inca nu s'au **prepa-ditu**, tinerulu **advocatu** Stefanu Zimbranu ocupã unu locu **onorificu**.

Parintii lui, murindu tocmai atunce, candu elu **facu** **censur'a** de **advocatu** la tabl'a **regēsca** din Pesta, i lasara o avere **destulu** de **frumōsa**.

Elu se **rentōrse** numai decãtu a casa, si **regu-landu** **mostenirea** **parintiēsca**, deschise o **cancelaria** **advocatiala**.

Sirguinti'a-i **neobosita**, caracterulu seu **acomoda-bilu**, si **tractarea** sa **afabila** cu clientii, i cãstigara in **timpu** **scurtu** o **multime** de **processe**.

Cancelari'a lui **advocatiala** **ajunse** **vestita**, **ave-re-a** **se sporiã**, si nu-i mai **lipsiã** **nimica** pentru **com-pletarea** **fericirii** sale, decãtu numai o **socia** **buna** si **iu-bitōria**.

Intr'o **séra** din **érn'a** anului 18** multu **cauta-tulu** nostru **advocatu** tineru **siedea** in **odai'a** sa, unde **lucrà** numai elu **singuru** si **primiã** clientii sei.

De asta-data **inse** elu nu **siedea** la **més'a** de **scrisu**, ci se **preamblá** cu **pasi mari**, **fumandu** o **tigareta**.

Elu **parea** **adancitu** in **niste** **meditatiuni** **profun-de**, **cãci** **preamblandu**-se **si-fiesã** **ochii** in **continuu** in **josu**, ca si **candu** ar **voi** sè **caute** o **idea**, pe care **inse** n'o **gasesce** de **felu**.

Din **candu** in **candu** se **opriã** **inaintea** mesei, si **luandu** in **mana** o **epistola**, o **cetiã** cu **atentiune** mare; apoi ér o **punea** **josu**, si se **preamblá** mai **departe**, totu **cuprinsu** de **gãnduri** grele.

Ōre ce **idei** i **ingreunau** **sufletulu**? **Meditã** elu **Ńre** a **supra** unei **replice**, pe care **trebuiã** s'o **face** in **curendu**?

Anevoie **credemu**, **cãci** **harthi'a** de **colōrea** ro-sei, la care se **uitã** **cãte** **odata**, nu ne **pre** **indēmna** a **gãndi** la **vr'o** **replia** de **procesu**, ci mai **bine** de **amoru**.

Si nu ne **inșielãmu** in **acést'a** **presupunere** din **ur-ma**. Dinsulu **érasu** **luã** in **mana** **acea** **epistola**, si de **as-ta-data** o **cetiã** cu **voce** **nalta**:

„Iubite Stefanu!

„Cu **bucuria** te **inșeintiezu**, că **mercuri'a** **viitō-ria** voi merge **dimpreuna** cu **iubitiu** mei **parintu** la . . . (aice **erã** **numele** **orasiului**, pe care noi nu **voimu** sè-lu **numinu**;) că sè **cumperãmu** **unelte** **trebuciōse** la **maritișulu** meu.

„Vomu fi in **evartiru** la **otelulu** „**Melciulu** de **auru**“, unde noi si de **alta-data** **avemu** **datin'a** de a **descalécã**.

„Ne **astépta** dar **acolo**, că **apoi** sè **putemu** **alege** **dimpreuna** **tōte** **cele** ce ni **voru** **trebui** in **fericit'a** **viē-tia**, ce **avemu** **inaintea** **nōstra**.

„**Tinu** multu la **gustulu** teu, si **nimica** nu voi **sè-mi** **alegu**, ce nu va **avé** si **complacerea** ta. Numai **ceca** ce si **tie** **ti-va** **conveni**, **mi-va** **placé** si **mie**.

„**Me** **bucuru** **inca** de **acuma** de **momentulu** **re-vederii** si de **minutele** ce le vomu **petrece** la **olalta**, **cãci** te **iubescu** si voi **remané** **pana** la **mōrte** a ta

Aurora.“

Si **dupa** ce **dinsulu** **cetiã** **pana'n** **capetu** **acést'a** **epistola**, o **redicã** la **buze**, a **sarutã** **ferbinte** si **apoi** o **depusé** **érasu** pe **mésa**.

Dupa **aceste**, că **incheiandu** **meditatiuni** **sale**, **dise** cu **voce** **nalta**:

— Asiá **dara** **minutulu** **fericitu** s'apropia! Am **sè** **fiu** si eu **deplinu** **fericitu**. Voiu **avé** si eu o **socia** **iubitōria**.

Atãtu **epistol'a** de a **supra**, **cãtu** si **esclamatiunea** lui **Stefanu**, ni **punu** in **positiunea** d'a **afliã**, că lui **nici** **socfa** **iubitōria** nu-i mai **lipsiã** pentru **com-pletarea** **fericirii** sale, **cãci** elu a **gasitu**-o **deja**, si nu mai **urmã** **altu** **ceva**, decãtu că **amorul** loru **sé** **fiã** **sigi-latu** **inaintea** **altarului** **prin** o **legatura** **vecinica**.

E **bine**, **inainte** de a **continã** mai **departe** **firulu** **povestirii** nōstre, — **trebue** sè **spunemu**, **cine** este **aceea**?

Stefanu Zimbranu, **advocatu** **bine** **cautatu**, **fa-**

cea escursiuni adese ori prin provincia, in causele sale advocatiale.

Astfelu intr'un'a din dile avendu unu terminu in comun'a departata Livada, fu silitu a merge si acolo.

Necunoscutu in acelu satu, elu voi sè se ren-torca inca in sèra aceea. Inse ospetariulu i spuse, cà de sèra la elu va fi balu, unde se va aduná tóta inteliginti'a din acelu pregiuru. Deci, cà unu tineru ce rubesce petrekerile, caruia i placu fetele frumóse si care vré sè se însóre, Stefanu inca decise iute a remané si dinsulu acolo.

Balulu reesi fórte splendidu. Elit'a inteligintiei din acele pàrti tóta se aflá adunata acolo. Nici o familia mai de frunte nu absentá. Dantiurile, conversatiunile viale, toaletele pompóse si damele frumóse, tóte contribuira, cà balulu sè produca suvenirea cea mai placuta in anim'a celoru ce luara parte intr'insulu.

Intre toti inse nu erá nici unulu, carele sè fi dusu a casa suveniru mai scumpe, decátu tinerulu nostru advocatu Stefanu Zimbranu.

Intratu in balu cu sperantie frumóse si cu ilusiuni incantatórie, elu se simtí fórte fericitu, càci sperantiele-i se realisara si ilusiunile-i nu-lu parasira.

Se aflá in mijloculu unei societáti fórte alese si frumóse, care i promitea o petrecere pré vesela.

Si nu se insielá.

Ceea ce n'ar fi pututu crede, in acestu balu a vediu intrunite asiá multe fete frumóse, incátu ele aru fi facutu onóre ori si carui balu dintr'unu orasiu mare.

Dar intre tóte una i facú impressiunea cea mai mare. O tinera copila, cam de optu-spre-diece ani, cu figura iunonica, cu ochi negri si plini de melancolia, cu farmeculu inocintiei in espressiunea fetiei sale, — erá acésta fiintia.

Stefanu i fu recomandatu prin unu amicu, si mai tóta nóptea o petrecú in giurulu ei.

Candu o vediu pentru prim'a-óra, elu simtí o bucuria mare, cà celu ce gasesce ceva ce de multu a cautatu totu insedaru. Dinsulu simtí, cà fiinti'a pe care o cercá de atát'a timpu totu insedaru, fiitóri'a lui socia, numai acésta féta va puté sè fia.

Si cu câtu petrecú mai multu cu dins'a, cu câtu se adancira mai tare in desfetárilor unei conversatiuni viale: cu atátu elu se convinse mai resolutu, cà in adeveru acésta copila e menita de sórte a-i fi socia.

Si candu dinsulu se deaprtá din balu a casa, decise, cà nu peste multu va vini sè faca ei o visita.

Abiá peste o septemana dinsulu se si infatisiá in comun'a Pruneni, unde siedeá alés'a animei sale.

Elu fu bine primitu.

Parintele fetei, Arone Albinescu, erá unu proprietariu bine cunoscutu in acele parti; elu se bucurá de unu renume bunu in tóta privinti'a.

Dinsulu avea unu caracteru firmu si nepetatu; diregatoria n'a voitu sè primésca nici odata, càci — precum dicea — nu putea sè suferé caciulirile si secaturele mai-mariloru; de la parintii sei mostenise o avere frumósica, la care si dinsulu mai adause prin sirguintia; erá omu iubitoriu de dreptate; ajutorá pe saraci, si i aperá in contra persecutiuniloru nedrepte.

Ceea ce inse mai pe susu de tóte lu-destingea, erá caracterulu seu romanescu, verde si pronunciatu.

In privinti'a acést'a putea serví dreptu modelu.

Nu apartinea elu aceloru Romani mai bogati, cari pana candu nu risca nimica, ma inca dóra si-facu

poporalitate, bucina in luméa larga romanismulu loru; nu erá nici din aceia, cari numai acolo si-descoperu simtiementulu loru nationalu, unde nu se temu cà se voru compromite; nu facea parte nici din taber'a acellora, cari originea loru romanésca si putinulu simtiementu nationalu ce-lu au, le intrebuintieza dreptu curse pentru bun'a credintia a connationaliloru, si dreptu scara de inaintare pentru persón'a loru.

Sunt multi intre noi de tóte aceste categoriile; dar micu e numerulu aceloru Romani, cari — bogati séu saraci, aristocrati séu democrati, betrani séu tineri — in ori ce impregiurári sè tina cu demnitate la vechiulu stindardu nationalu; cari sè aiba totu-de-una curagiulu a marturi credinti'a loru chiar si fatia de pedecile si amenintiárilor cele mai mari, — si pe cari sè nu-i poti abate prin infricare séu prin coruptiune de pe terenulu pe care au statu si protoparintii loru.

Unulu din acesti putíni erá si Arone Albinescu.

Numele lui erá bine cunoscutu in totu comitatulu. Toti scieau, cà dinsulu este unu Romanu verde cà stejarulu; unu omu de principiu; unu caracteru curatu de ori ce banuili compromitetórie.

Deci toti lu-stimau.

Din caus'a acést'a cas'a lui arare ori erá fara óspeti. Chiar si contrarii lui politici lu-cercetau cu bucuria, càci ospitalitatea-i emulá cu simtiementulu seu nationalu.

Cea mai mare placere a lui erá d'a vedé tineriemea inaintandu pe terenulu bunulu si alu frumosulu. Candu avea ocaziune sè vedea, cà cutare tineru romanu esceléza prin cunoscintiele si simtiemintele sale nationale, se simtiea fórte indestulitu. Si candu apoi câte unulu dintre acestia se abatea pe la mosi'a lui, elu erá fórte fericitu, si nu-si lasá óspele a se departá iute.

Astfelu i facú o suprindeere fórte placuta si visit'a lui Stefanu Zimbranu. Lu-cunoscea inca mai de multu, si sciea, cà acel'a nu numai e celu mai abilu advocatu romanu in generatiunea nóua din acelu comitatu, dar cà totu-odata e si unu bunu romanu.

Deci lu-imbratísiá, lu-sarutá, si i spuse, cà mai iute decátu o septemana nu-lu va lasá sè iésa din cas'a lui.

Acésta primire facú impressiune buna a supra lui Stefanu, si cu tóte cà la prim'a amenintiare a lui Albinescu, i respunse, cà nu va puté sè remana atát'a timpu acolo, elu totusi numai peste diece dile se departá.

Dar cum?

Cá mire.

In dilele petrecute acolo, dinsulu se convinse, cà fic'a lui Arone Albinescu, domnisiór'a Auror'a, este in adeveru acea fiintia pe care dinsulu atátu de multu o doriá si cautá, menita de Dumnedieu a-i fi socia, a impartesi cu dinsulu placerile si suferintiele unei vieti intregi.

Elu o iubiá, si in o óra de confidintia descoperi si Aurorei acestu secretu, pe care ea lu-sciea deja. Copilla fericita i marturi, cà si dins'a lu-iubesce.

Astu-felu nu mai lipsiá decátu binecuventarea parintiloru, ceea ce asemene urmá in scurtu timpu.

Tinerii erau fórte fericiti. Dar nu mai putínu erá atare si stapanulu casei. Elu din dóue cause se bucurá: antáiu, pentru cà fic'a lui si-a gasitu unu mire potrivitu, — si a dóu'a, pentru cà acel'a erá unu Romanu cu ardinte simtieminte nationale, intocmai ca elu.

De atunce trecura dóue luni. Unu intervalu

scurtu acest'a pentru alti muritori, dar unu secolu pentru parec'h'a iubitoria.

Diu'a cununiei erá decisa. Pregatirile se faceau din ambele parti, si — precum vediuramu la inceputulu naratiunii nóstre, — Stefanu tocmai asteptá pe parintii Aurorei si pe dins'a, cá sè vina a cumperá mobilele trebuinciose.

Dupa ce dinsulu ceti epistol'a, dóra a sut'a óra, si dupa ce o sarutá — dóra a mi'a óra, scóse orologiuulu din busunariu, si privindu-lu esclamá :

— Ah ! indata voru fi siepte óre ! Trebuie sè me ducú la „Melciulu de aurú“ sè vediu, déca n'au sositu doritii mei óspeti ! ?

Apoi imbracá inte gheroculu seu de érna, si luandu-si peler'ia si bastonulu, plecá indata la otelu.

Celu putínu de diece ori a fostu dinsulu deja acolo in diu'a acést'a, cáci — fiindu tocmai mercuri — asteptá in totu momentulu sosirea iubitoru sei. Si totu incedaru !

In urma si portariulu lu-primiá totu zimbindu, cáci sciea si dinsulu, cá ce doru indémna pe Stefanu sè vina a intrebá de atáte ori.

Chiar in momintele acele sósí a casa de la otelu mai pe urma, in cari noi lu-vediuramu cetindu si sarutandu epistol'a Aurorei. Si éta abia siediú acolo unu patrariu de óra, se si repedí de nou la otelu, sè mai intrebe inca odata de portariu, cá n'a sositu inca domnulu Arone Albinescu ?

Inse, durere, respunsulu portariului si de astadata fu negativu.

Stefanu se spariá. Intardiarea acést'a lu-neliniscí fórtc. Se temeá, cá ei au patítu ceva nenorocire pe cale. Dóra s'au restornatu. Ah ! déca s'a lovitú Auror'a !

Elu de ea se ingrigiá mai tare.

Ce sè faca ? A casa nu mai putea merge, cáci n'avea stare si odihna. Abia ar fi sositu acolo, numai decátu s'ar fi rentorsu. Asiá dara decise a remané la otelu, si a asteptá acolo, pana ce dinsii in urma totusi voru sósí.

Intrá dar in cafenea. Luá o cafea si incepú sè cetésca diuarie.

Adeca numai voiá sè cetésca, cáci ochii lui erau títiti totu spre ferést'a de catra pórt'a otelului. La celu mai micu sgomotu tresariá, si aruncá cu nerabdare privirea sa spre pórt'a. Inse cei asteptati totusi nu mai viniau.

Trecura si optu óre, si Stefanu si-perduse deja tóta speranti'a, candu de odata sunetulu unui clopotielu lu-desteptá din visàrile sale.

Elu cunoscea acelu sunetu.

Erá clopotielulu ce totu-de-una lu-purtá unu calu alu lui Albinescu, candu stapanulu seu iesiá unde-va cu trasur'a, cáci in acele parti este datin'a a nu caletori nicairi, fara cá celu putínu unu calu sè nu aiba in grumadi unu clopotielu.

Stefanu tresari. La momentu aruncá diuariulu din mana si alergá in pórt'a. Pe atunce deja caruti'a lui Albinescu sosi tocmai acolo, si betranulu zarindu pe Stefanu, lu-salutá cu aceste vorbe :

— Asiá dara cá amu intardiatu !

— Am si fostu fórtc neliniscitu din caus'a acést'a. M'am temutu, cá ati datu de vr'o pacoste pe cale, — respunse Stefanu sarutandu manile dómnei si a domnisiórei.

— N'amu patítu nici o nenorocire, — reluá éra si

betranulu vorb'a, — dar candu ai sè caletoresci cu femeii, nici odata nu poti plecá la timpulu seu, si asiá amu intardiatu binisioru.

— Oh ! eu am fostu gata, pentru mine n'ati asteptatu nici unu momentu, — se escusá indata Auror'a, aruncandu o privire de amoru spre mirele ei.

— Nu, nu ! — respunse betranulu in tonu glumetiú, — tu mai de graba ai fostu gata.

Apoi betranulu strinse man'a lui Stefanu, si lu-imbratísiá si lu-sarutá ferbinte.

Intr'aceste servitorii din otelu carara susu in etagiulu primu tóte hainele, cuferele si scatulele. DAMELE si domnii inca mersera susu, si ocupara odáile cuprinse inainte prin Stefanu pentru ei.

Si bucuri'a si fericirea reintrá in anim'a lui Stefanu, de pe fati'a lui se reflectá indestulirea, cá-ci se aflá in societatea adoratei sale.

Ei petrecura pana tardíu, si in alta dí apoi mersera sè aléga si sè cumpere cele trebuinciose la maritarea unei fete.

Noi inse nu-i vomu petrece in cumperaturile lorú, cáci avemu sè continuámu firulu intemplamintelorú nóstre in alte parti.

II.

O conferintia nationala.

La o septemana dupa cele povestite in partea precedentata urmara evenimente importante la ordinea dílei in tóta tier'a, prin urmare si in comitatulu unde se intempla acést'a istoria.

Corpulu legiuitoriu si-a incheiatu durat'a hotarita de lege, si guvernulu a publicatu alegerile nóue pentru camer'a deputatoru.

Si dupa aceste, conformu datinei stravechie, s'au pornitu in tóte partile agitatiunile electorale.

Fia-care partida si-a pusú candidatulu seu, — séu mai bine : fia-care individú, care a voitu sè-si puna candidatur'a, si-a formatu partid'a sa.

Acést'a-i o procedura deja incetatenita in viét'i'a nóstra politica. Nu talentulu, nu studiulu si nu misiunea decídu la candidarea unei persóne : ci positiunea lui sociala, influinti'a aceluia in anumite cercuri si nu arare ori starea lui materiala.

Deputati'a — la cei mai multi — nu mai este o misiune innalta, onóra cea mai frumósa pentru unu cetatianu : d'a represintá interesele confratiloru sei ; ci a devenitu o meseria, unu mijlocu de traiu, o scara pentru inaintare la ranguri si mariri.

Cerculu electoralu inse, in care se afla comun'a Pruneni, unde siedeá Aronu Albinescu, inca nu erá teatrulu unei agitatiuni generale.

Acestu cercu, mai curatu romanescu, in cele din urma adunári ale tierii a fostu represintatu totu-de-una prin deputatu romanescu. De asta-data inca erá convingere generala — intre Romani, cá éra si va alege unu Romanu, cáci asiá cere dreptatea si fratietatea, apoi nici ungorii — de cari nu erau in cercu nici cincí-dieci de insi — nu voru voi sè schimbe acestu usu incetatenitu la alegerile trecute.

Nici nu se audieá de felu, cá ungorii aru fi facutu vr'unu pasiu spe a pune vr'unu candidatú de alu lorú.

Si fiindu cá ungorii nu faceau nimica, nici Romanii nu se simtieau indemnati a incepe de timpuriu o actiune electorala.

(Va urmá.)

S A E O N U ?

Calindarul septemanei.

Duminec'a inaintea Botezului. Evang. Marcu I st. 1—8.

Dumin.	4 16 Adun. celoru 70 Apost. si Cuv. Teoctist.
Luni	5 17 Sf. Teopempt si Theona (postu.)
Marti	6 18 (+) Sf. Botezu atu Domnului Nostru.
Mercuri	7 19 (+) Sf. Prof. Ionu Botezatorulu.
Joi	8 20 Cuv. Muc. Domnica si Cuv. Par. George @
Vineri	9 21 St. Martiru Polieuctu.
Samb.	10 22 Sf. Par. Grigorie Episcopulu Nisei.

L A A N U L U N O U .

Dilele trecute asistarau la o festivitate mare. Unu june, plinu de sperantie, a muritu, — si la ingropatiunea lui a participatu unu publicu foarte numerosu.

Ni aducemu a minte, ca ce bucuria mare ni-a produsu nascerea lui. Era o nopte de era. Neua acoperia pamentulu pre-totu-indeue. Ventulu vijei strigoiesce, gerulu se afla la culmea puterii sale, si lupii urlau cumplitu la marginea sateloru.

Si cu tote aceste, omenii nu se ascundeau de era cea mare, frigulu nu-i infrica: ci toti se aflau pe strade, preamblandu-se cu nepasare, conversandu vialu, seu petreceau in cercuri familiare bucurandu-se si veselindu-se toti.

Oh! era o frumoasa nopte aceea! Era momentulu bucuriei si alu veseliloru.

Atunce s'a nascutu elu, junele mortu acuma.

Dinsulu a avutu unu parinte reu. Acel'a ni-a promis multe bune si frumoase. Inse ne-a insielatu grozavu. De aceea nici n'amu plansu la mortea lui.

Ma ne-amu bucuratu, caci elu ni-a lasatu unu urmatoriu tineru, de la care amu asteptatu multe bune si frumoase. L'amu si intimpinatu cu bucuria, sperandu ca dinsulu va realisa tote sperantiile si illusiunile nostre.

Inse amaru ne-amu desamagitu. In garendu ne convinseseramu, ca si dinsulu este unu amagitoriu, care tine inaintea ochiloru nostri unu ochianu, ca priatr'insulu se vedemu lumea in colorea rosei: si candu apoi priviramu lumea — fara acel ochianu, vediramu, ca aceea a ramasu totu cea vechia, plina de ura, invidia si reutati omenesci.

Amu speratu, caci elu ni-a promis, ca va usiora sarcinile nostre, va fermeca dilele nostre si ni va procura unu raiu pamentescu aice pe pamentu: dar eta nici una dintre aceste aspiratiuni sublime nu s'a realisatu.

Amu crediutu, ca elu va fi bunu si inbitoriu de dreptate, care nu face deosebire intre omu si omu, ci pretiuesce pe toti asemene si care acorda tuturor acele-si drepturi: inse elu a devenitu, intocmai ca protoparinti sei, unu slabu, stricatu reutaciosu, dusmanosu, crudu, pe scurtu — unu tiranu impelitatiu.

De aceea bucuria ivita la nascerea lui in animele omeniloru a si disparutu iute, ocupandu-i loetulu dispretiulu si ur'a nemarginita.

Elu a devenitu persona cea mai urgisita pe fati'a pamentului rodogolu.

Nimene nu-lu mai iubia, toti lu-uriau, — ma se aflau si de aceia, cari doriau chiar si mortea lui.

Dorinti'a acestora se si realisa in curendu. Nou-nascutulu nu se putu bucura de o etate mai lunga. Par' ca peccatele lui l'au strivitu, abia trai unu anu. Numai 365 de dile putu se numere vietii'a dunsului.

Si elu a muritu! . . .

Si mortea lui destepta o bucuria generala in animele tuturor omeniloru, ca si perirea unei fiintie rele, care a causatu omenii numai neplaceri si dureri.

La mortea lui — in locu de trimitie triste de doliu, resunara fanfare de veselie; in locu de tristetia, pe tote fetiele vedeai bucuria, — si in locu de haine de doliu, toaleta de balu acoperiau corpulu omeniloru.

Asia patiescu tiranii!

Sorrea repausatului nimeniua nu inspira durere, ci parere de bine, ca a scapatu de elu.

Dar omenii nu numai din caus'a acest'a se veseliau, pe dinsi i mai inspira si o alta intemplare. Pe candu junele celu de 365 de dile muri, se nascu altulu, placutu, sanetosu si vigurosu.

Asia dara o nascere noua! . . .

Standu la cosciugulu repausatului, si privindu la leganelu nou-nascutului, omenii se inveselira de nou, sperandu ca ceea ce n'a facutu mortulu — va pute nou-nascutulu, se-i — fericésca.

Oh! cate sperantie, dorintie si illusiuni, sunt legate de acestu baiatielu! Si toti speramu si credemu, ca elu le va realisa. Toti dorimu, ca dupa asia multe desamagiri, se urmeze odata si o realitate frumoasa si incantatoria!

Sub impressiunea acestui simtiementu omeninea intraga saluta cu incredere si placere nascerea lui.

Deie ceriulu, ca elu se fia mai bunu, mai sinceru, mai fericitu decatu inainte-mergatorii lui!

Deie ceriulu, se nu remana nici o anima, care se aiba dorintie nerealisate, sperantie frante si illusiuni vescedite!

Deie ceriulu, ca natiunea romana, scump'a si adorabil'a nostra mama, se insemne numele lui intre putinele suveniru de fericire ale vietii sale!

Mortulu a fostu — anulu trecut; era nou-nascutulu este anulu acest'a, caruia in botezu i s'a datu numele — „1876.“

Josifu Vulcanu.

B o m b o n e .

Perlet, unu artistu francescu, era forte uscaciosu. Ca se se mai ingrasie, mediculu lu-tramise la o baia din Pyrenei.

Perlet se duse, dar bai'a nu-i folosi de felu.

— Paciintia, — respunse mediculu, — dta trebue se te ingrasa, caci in bai'a nostra toti se ingrasia.

Artistulu astepta cu paciintia.

Intr'una din dile in odai'a vecina se instalà o dama de o corpulentia extraordinaria.

Dupa ce ea petrecu vr'o luna acolo, artistulu audi in odai'a vecina urmatoriulu dialogu:

— Domnule medicu, de o luna de dile stau aice si totusi si acuma sum asia de grasa.

— Paciintia, dómna, bai'a nóstra folosesce celoru grasi. Aice toti si-au perdutu grasimea.

Artistulu audíndu aceste, platí indata si inca in diu'a aceea se departá.

*

Juristulu catra creditorulu seu: Ah! iubite domnule Kohn! Acuma n'am parale. Dar te rogu sè vîi peste patru septemani; atunci apoi ti-oiu puté spune cu positivitate candu — ai sè vîi.

*

Actriti'a catra unu poetu: Pré bine, scumpulu men! Me voiú bucurá, déca mi-vei scríe sonete. Inse acce numai asiá voru avé unu pretiu mai mare pentru mine, déca le vei scríe pe bancnote de câte 10 fl.

CE E NOU?

Anu nou fericitu! Cu acésta dorintia, adresata cetitorilor nostri, incepemu acésta rubrica, doríndu sè putem insemná intr'ins'a multe sciri imbucurátorie pentru natiunea nóstra!

Dlu Joanu Misiciu, deputatu in camera, precum anuncia diuarele unguesci, este alesu de a fi numitu comite supremu in comitatulu Carasiu.

Diet'a Ungariei si-a reinceputu activitatea la 8 januarie, mai antáiu a inceputu a desbate legea de administratiune a comitatelor. Deputatii romani mai toti absentéza.

Comunicatiunea pe cáile ferate de la miédia-di in dílele trecute a fostu intrerupta, din caus'a ninsórei mari. Dar si pe alte linii s'au intemplantu in tardiaru.

La Naseudu s'a alesu deputatu secretariulu de statu Tanarky Gedeon, unulu din cei mai cumpliti dusmani ai Romaniloru, faimosulu urdítoru alu confiscárii cártiloru scolare romane.

Dómna B., care apartine cercuriloru mai cunoscutu in Budapesta, si care e veduva de siese-spre-diece ani, se va maritá in curendu dupa socrulu ficeei sale maritata in vér'a trecuta. Astfelu ea nu numai este mam'a ficeei sale, dar va devení si sócr'a ei; ér pentru ginerele ei, ea va fi sócr'a si mam'a vitréga.

Mirele principesei Bismark a muritu. Din caus'a acést'a serat'a ce s'a tînutu de curendu la cancelariulu a avutu unu aeru fórte posomoritu.

Unu deputatu nebunu. Deputatulú italianu Mazzarella intr'una din siedintiele mai nóue de odata a nebunitu. Se duse la presiedinte, si i predete o propunere incredintiata lui de Isusu Cristosu. Presiedintele numai decátu vedíu, cá cu cine are de a face si ordoná dispositiunile trebuincióse.

Unu usurariu omoritu. Din Maramuresiu se scríe, cá in comun'a Borsia unu jidovu, cu numele Wolf Neulender, de mai multi ani intr'atát'a a despoiatu poporulu cu usurari'a, incátu acést'a a ajunsu la sapa de lemn. Sunt casuri, in cari dinsulu pentru o pretensiune de 5—6 fl. a incassatu 5—600 fl. O batalia de diece ani n'ar fi lasatu asiá urme grozave, cá acestu monstru; blastemulu orfaniloru, veduveloru si alu saraciloru lu-insotieá totu-de-una, si lu-va mai ingreuná si peste dieci de ani. In sfrísitu poporulu ajunsu la desperatiune si-a luatú elu satisfactiune si l'a — omoritu.

Vesuviulu — precum se scríe de la Neapolea —

érasí incepe a scóte prin craterulu seu fumú. In nop-tile din urma s'a vedíutu chiar si focu in interiorulu lui.

Déca ai norocu. Unu negutiatoriu de porci de aice voíndu sè-si schimbe o bancnota de 50 fl., se duse in o loteria, si cá sè nu céra schimbarea fara d'a face vr'unu folosu negutiatoriulu, puse cáti-va sieseri pe loteria. Peste câte-va díle dinsulu érasí trecú pe acolo, si vedíu cu mare mirare, cá numerile lui esira si dinsulu câstigá. Ce este invetiatur'a din acésta intem- plare? Atunce sè puni pe loteria, candu ai de a schim- bá o bancnota de 50 fl.

Saracire. Din comitatulu Somogy se scríe, cá pe acolo in unele parti poporulu intr'atát'a a saracitu, incátu dóue-diecei de familie din satulu Mike vreu sè se mute in Slavoni'a, spre a cautá acolo unu traiu mai bunu. Intre aceste familie, unele si-parasecu casele si alte pamenturi intravillane, cáci nime nu vré sè le cumpere. Grozava situatiune! A parasí unu vechiu Canaan — cá cersítori!

Cutremuru de pamentu s'a simtítu la Bucuresci, in 9/21 decemvre sér'a la siepte óre, inse acel'a nu a tínutu mai multu de dóue secunde.

Memori'a lui Boccacio s'a serbatu la Floren- tí'a in 21 l. tr. Boccacio a muritu la 21 dec. 1375.

Rózsa Sándor, in temnití'a din Gherla, se afla in dóg'a mortii. Elu s'a si marturitu si cuminecatu.

Femei betrane. In comitatulu Trencinu dílele, trecute s'a ingropatu o femeia de 112 ani, éra la Bör-söny una de 120.

C a r n e v a l u.

Primulu balu de curte, in palatulu regescu din Buda, se va tíné la 16 januarie; damele voru avé toa- leta de mauve-lila-fail cu dantele.

Biserica si scóla.

Se cauta unu professoru la universitatea din Zagrabia. Deja a dóu'a óra se publica concursulu. Dar probabilminte nici acuma nu se va gasí nici unu concurentu. Respectivulu ar avé sè propuna limb'a ungu- résea, dar plat'a lui ar fi numai 400 fl.

Biserica ieftina. In comun'a Verbias, comita- tulu Ung, a arsu biserica. Nimica nu s'a pututu man- túi. Pagub'a se urca totusi numai la 50—60 fl.

Facultatea de medicina a universitátií din Bucuresci inca a inceputu a face promotiuni la gra- dulu doctoru. Primulu doctoru e dlu Alesandru Rad- oviceanu, carele de curendu si-a abtinutu acestu tislú.

Societati si institute.

O nóua banca romana s'a formatu de curendu la Bucuresci. Ea pórtá numirea „Banc'a de Bucuresci“ si s'a infintiatu pe capitalulu de diece milióne. Intre fondatorii ei se afla dnii: Dumitru Ghica, George Ger- manu, B. Boerescu, A. Stirbei si Stefanu Ioanide.

Literatura.

A esítu de sub tipariu, si se afla de ven- diare la redactiunea acestei foi, tomulu alu treile din romanulu „Selavulu Amorusulu“ de Iosifu Vulcanu. — Pretiulu acestui tomu e 1 fl., adeca pretiulu intregului opu, in trei tomuri, 3 fl.

Dlu G. Sionu a inavutítu érasí literatur'a ro- mana cu o lucrare fórte pretiósa, acést'a e traducerea tragediei „Horatú“, de Corneille, facuta in versuri cu multu succesu. Vomú revení a supra acestui opu, si

pan'atunce inregistrăm că se afla de vândare la autorul în București, prețiu 2 lei.

Dlu Dr. Paulu Vasiciu a început să publice la Timișoara o nouă fișă școlară, intitulată „*Higien'a și scôl'a*“, care va ești în fișă-care săptămână odată, constând pe unu anu 4 fi.

Dlu E. Andreescu, inventatoriu în Beregșeu, comitatulu Timișorii, publica invitare de prenumerațiune la următoarele opuri pentru inventatorii noștri de la sate: Zoolog'ia, Botanic'a, Mineralog'ia, tôte cu câte 30 cr.; Fisic'a 20 cr.; Computulu din capu partea a două 25 cr.

Capatin'a ungrêșca. Unu professoru de la facultatea de medicină a universității din Budapeșta va dá în curendu sub tipariu unu opu, care va cuprinde unu studiu a supra capatinei omenesci. În acestu studiu, autorulu, dr. Lenhossék, vré a constată, că între tôte natiunile din acêșta patria ungruii au capatin'a cea mai frumôșă, prin urmare la ei se pôte presupune mai multa inteligintia. Cuprinsulu acestui opu de siguru va surprinde nu numai pe toti aceia câti se ocupa de freneologia, dar mai alesu pe aceia, cari cunosc pe — ungrui.

Dlu Pantazi Ghica va începe să publice la București unu „*Dictionaru generalu de dreptu*.“ Broșur'a prima, literile A. B. C. și D. va aparé în ianuarie. Publicarea se face prin subscripțiuni. Subscrierile se facu la d. Pantazi Ghica în București, strad'a St. Visarion nr. 16.

Êrasi unu calindariulu. La București a eștitu de sub tipariu „*Almanaculu lui Nichipereea*“, ilustratu cu mai multe caricature. Unde se afla de vândare, și câtu e prețiu, — nu scim, căci noi nu l'am vediu.

Dlu Ioanu Tudescu, inventatoriu în Lipova, prelungește termenulu de prenumerațiune la opurile sale „*Introducere în economiă*“ și „*Istori'a Romanilor*“, — căci — lucru firescu la noi Romanii — nu s'au adunatu încă destui abonanti pentru acoperirea șpeselor de tipariu.

Încă unu calindaru a aparutu la București; acêșta e „*Calendarulu Curierulu*“ pe anulu 1876. Noi nu l'am vediu, nici nu scim unde se afla de vândare.

Operele satirice ale domnului N. T. Orășianu — precum cetim în diuarie — au aparutu la București, și se afla de vândare la librari'a Socec et comp.

M u s i c a.

Celu mai mare choru din lume o fi fostu siguru acela, care la mijloculu lunei trecute a cantatu la Madras în onôrea principelui de Wales himnulu englezesc. Acestu choru a fostu compus din patru-spre-diece mii de cantareti. Pe acestu choru numai acelu orchestru americanu l'a întrecutu, în care rolulu dobei mari fu represintatu de unu tunu de două-spre-diece pundi.

La Táborszky și Parsch în Budapeșta a aparutu de curendu următoari'a piesă musicală: „*Am Plattensee*“, valsu, de Filipu Fahrbach jun. Prețiu 80 cr.

Siarlotta Patti, care acuma petrece la Paris, precunu anuncia diuariele rusesce, fu invitata a de-

bută trei luni de dîle în teatrulu din Calcutta. Domnișor'a Patti ar cantă numai de două ori în săptămână, și pe trei luni ar capetă 700,000 fl. Crêdia, cine pôte!

Industria și comerțiu.

Mesurile cele noue, cari s'au introdusu la anulul nou, a produsu mai multe inconvenicute, căci poporulu nu le cunôșce încă.

Vinu pe strade. O femeia a dusu dîlele trecute vinu la tîrgulu din Versietiu, dar fiindu că din ce în ce lu-cereau totu mai lesne, încâtu de și se făcî șera totu nu-lu putî vinde, ea — de necășta eră — scôșe cepulu și lasa să curgă totu vinulu pe pardosêla.

Tribunale.

Procesu de pressă. Luni, la 10 ianuarie s'a judecatu la curtea cu jurati din Budapeșta unu procesu de pressă, intentatu de procurorulu regescu în contra diuariului „*Albina*“, pentru unu articolu intitulatu „*Politic'a celoru mari*“, și publicatu în nr. 65. După o deșbatere de patru ore, acusatulu, dlu Vincentiu Babesiu, fu achitatu 9 voturi în contra 3. Tinerimea română, care a asistatu în numeru mare la acêșta pertractare, a primitu cu „*sê traiêșca*“ publicarea șentintiei.

Dlu I. C. Fundescu, redactorulu principalu alu diuariului „*Telegrafulu*“ din București, fu achitatu de curtea cu jurati.

Suvenirea mortiloru.

Stefanu Laday de Kôrôs Sust, proprietariu în Transilvania, fratele dlui Augustu Laday jude la curtea de cassatiune, a repausatu după unu morbu de înimă abiă de câte-va minute, la finea lui decemvre, în comun'a Petrisatu, în etate de 47 ani.

G h i c i t u r a.

— de Pompeiu Gaelu. —

E unu nume românescu
Tare vechiu și ștramosiescu.
Trei litere din începutu
E unu ceva pré placutu,
Dela micu până la mare
Lu-iubesc fôrte tare;
Că sórele elu șclipesce,
În focu cu greu se topesc.
Trei'a literă cu-a patr'a
Și cu cea mai dinapoi
E ștrabun'a de la vatr'a
De la car' ne tragemu noi.
Patru litere din fine
Compunu nume din vechime,
Unicu între moritori
Fû transpusu în ceriu pe nori;
Din ceriu dór va reveni,
Când noi toti ne-omu pré mari.
Din acêște se formêza
Unu nume de mare védia,
Care de l'asiu eredi,
În eternu m'asiu ferici.

Proprietariu, redactoru respundietoriu și editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Koesi în Pest'a. 1876. Calea țierei nr. 39.